

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Epistolele parochului bătrân.

I.

Iubite Nepoate!

Epistola d-tale, care mi-a sosit cu posta de astăzi, mi-a pricinuit nespūsă bucurie. Lăsând la o parte cele familiare despre cari îți voi scrie cu alt prilegiu, — acum mă mărginesc la trebile de obște, cari ne ating mai de-aproape, ca să ști și mai vârtos — ca preoți din diecesara a Aradului. Imi pare bine că mi-ai pus aceste întrebări, la cari bucuros mă grăbesc să răspund.

Măi și mai întâiu mă întrebi, ce părere am despre mișcarea preoților tineri pornită pentru creșterea unei reuniuni preoțești. — Părerea mea este deosebit de scurtă, poate că nu-ți va plăcea, dar tu ești tiner și d-ta și deci faci parte din mișcarea preoților tineri. Eu zic că noi toți preoții bătrâni și cei tineri suntem membrii clerului ortodox românesc, ca atari formăm o reu-legalitate; fie-căruia dintre noi este dată voia și puterea să lucreze în viaa Domnului după puterile noastre — neîmpedecați de nimenea. Ce altă reuniune ne mai trebuie? Ori doară să ne facem membri la o reuniune, la care se vor cere taxe dela noi, și noi nu plătim nici taxele la fondul preoțesc! Întreabă d-ta pe aceia, cari stau în fruntea mișcării d-voastre, că plătit-au ei taxele fondului și dacă n'au plătit, — cum vor plăti taxele reuniunii?! — Au să ne facem membri la o reuniune — pentru ce? — ca să ne certăm între noi? — Dar nu vezi d-ta că preoții noștri priiți conferințe și alte adunări — cum se sfădesc și se dușmănesc! — Apoi judecă numai mai de-aproape, oare aceia cari așa de tare umblă după o reuniune, oare ce lucru bun au făcut în viața lor? doară au făcut vre-o biserică, au înființat vre-o școală, au sporit banii bisericeii, au ținut

catechisări, au introdus școala de Duminecă, umblă în port preoțesc, au dat pildă bună poporului, au ce bine au făcut?!

Vezi Iubite nepoate! — cam preoții de astăzi umblă după lucruri cari nu sunt pentru noi, eară acelea, cari ar trebui să le facem, nu le facem!

Mult mă mir și de acei preoți, cari în loc d'a-și împlini datorințele, tot la fondul preoțesc gândesc. Fondul s'a înființat nainte de aceasta cu 25 ani. Atunci nimenea n'a nădăduit că va pute crește la suma de astăzi, când se poate da preoților neputincioși câte 100 fl., văduvelor 60—80—100—120 fl. Acum preoții tineri tot schimbă statute și ar vrè să le schimbe ast-feliu, ca fondul să-l împărțească între ei.

Dar' pentru Dzeu, Iubite nepoate! d'apoi că noi, cari l'am înființat — nici n'am murit încă, și cum de D-Voastre nu aveți răbdare ca să se mai învêrtoșească fondul, că doară nu poate el din-odată să facă minuni, să dea dotație la toți preoții; apoi mai suferiți și D-Voastre ca și noi cei bătrâni; nu vă fie rușine că sunteți preoții unei biserice sêrace; lăsați birjele și hainele cele scumpe și vă dedați la traiul cel pe sêracie; acest traiu ni se potrivește nouă!

Mă mai întrebi, Iubite nepoate, că ce zic eu despre pregătirile la alegerea de episcop? — D'apoi — nu zic bine; Sf. Apostoli ni-au dat altă pildă nu ca și cum facem noi astăzi.

Știi bine, că eu nu cetesc gazete ungurești, dar vèrul-tèu Coriolan, care acum e scriitor la notarul de aici și care locuește la mine ca la unchiul lui, pe fie-care zi aduce acasă câte o gazetă când dela Arad, când dela Peșta, când

dela Cluj (nu știu de unde le strînge) — în cari toate se scrie despre alegerea de vlădică, ce are să fie la noi. 'Mi spune apoi și mie, că cutare și cutare gazetă ce scrie. M'am mirat de atîta dragoste ce arată ele pentru trebile noastre, dar mai vîrtos m'am mirat și me mir, că de unde știu ele tot ce se ține de noi numai; nu cumva între noi să fie vînzătorii; șarpele în sinul nostru să fiă încălzit?!

Am cetit apoi gazetele românești și și ele afară de »Telegraful Român« — scriu cu înverșunare și cu părtinire, unele pentru unul, altele pentru altul dintre candidați.

Departa să fie de mine a crede că doară candidaților înșiși li-ar păre bine de aceasta, căci doară PP. CC. LL. știu bine că laudele din gazete nu le folosesc nimica, ba poate mai mult le strică; ba eu pot zice, că dacă ar fi după mine, eu nu 'mi-aș da votul nici pentru unul, despre care aș ști că îi place că e laudat în gazete. Și apoi ce vreu ele, gazetele? D'apoi doară n'au deputații nostri destulă minte ca să știe ce vor avea să facă?! Și dacă totuși gazetele, și mai vîrtos gazetele ungurești se încearcă a îndupleca pe deputații nostri — pentru unul ori altul, — apoi să știe ele, că foarte mult strică aceleia, pe care-l recomandă. Deci să ști iubite nepoate,

mai odată 'Ți spun, că noauă celor bîtrâni ni rușine de cele ce scriu gazetele, mai vîrtos cele ungurești, despre alegerea de episcop și mai vîrtos ne mirăm cum se găsec în sinul bisericii noastre credincioși, cari să ne vînză și cu reînță de inimă și cu duh diavolesc să descopere și se întortocheze planurile noastre îndreptate spre binele bisericii și școlii noastre! Unora ca acestora să le zicem cu Mîntuitorul: »Departă-te dela mine Satană!« — Eară celora, cari sunt chemați a nădădui (d-voastre ziceți: aspira) — la mitra vlădicească ar fi bine dacă s'ar ținea departe de acești vînzători, ca nu cumva să fie prepuși că sunt una cu ei!

Nepotul Coriolan 'mi-a mai spus că în gazetele ungurești un cutareva fiu pierdut din neamul nostru a început a da semne de viață prin aceea, că ponegrește școala noastră preparandială cum numai un om prăpădit (ceti'ai D-Ta nepoate ceva despre Herostrat?) — poate să facă. — În urma acestora Înalta Stăpânire vine a se amesteca în treaba școlii. Oare rătăcițul, pierdutul, prăpăditul are suflet?! — Rușine să-i fie!! Ajungă-l agoniseala lui Iuda!

Deputații nostri dela Sinod să fie înțelepți, să cumpenească bine ce fac, să umble cu pază, căci zilele grele sunt.

Un lucru de făcut.

În anii din urmă diecesa Aradului a ajuns să fie năpăstuită de către secta religioasă a pocăiților, cari fără îndoială contribuiesc la slăbirea bisericii și neamului nostru, nu numai prin aceea că es din sinul bisericii noastre, dar' prin principiile lor rătăcite se rup de corpul națiunii și molipsece într'una pe credincioșii nostri.

Această împregiurare a îndemnat pe cei interesați, mai ales preoți, să-și ridice cuvîntul dând signal de alarm, pentru localizarea și eventual preîntîmpinarea pericolului. Venerabilele noastre Consistorii încă au luat dispozițiuni, pe cari preoții să le observe întru combaterea sectarilor.

Pe lângă toate dispozițiunile însă și pe lângă încordarea puterilor la stavilirea curentului religios greșit, care vedem că cucerește tot mai mult teren la poporul nostru, nu vom ajunge la rezultat, dacă nu vom ținea cont de toate motivele, ce-i înduplecă pe credincioșii nostri a-se lăsa amăgiți de acei eretici.

Ca unul care am avut ocasiunea de a studia cauzele pentru cari poporul nostru trece la pocăiți, am aflat că ar fi: interesul material, ca să scape de stole și bir preoțesc; apoi ca pretext: convingerea religioasă că icoanele, crucea, luminile, preoții și chiar biserica nu sunt lăsate dela Cristos, dar' toate servesc spre îngreunarea poporului. Și ceea-ce este mai momentuos în această vînațoare de suflete este împregiurea, că:

poporului nostru, pocăiții i-se par superiori, aceia știu Sfânta Scriptură, și ei toți au cartea Scripturi și cărți de rugăciune și au ambițiune să învețe și rătălmăcesc. Și dacă noi vom stabatem rătăcirile acelor, pentru toate avem eară dacă ni-se reflectează, că de ce nu au credincioșii nostri Sfânta Scriptură — atunci ar nu ști ce răspunde.

Multora aceasta boală socială nu li-s-a dat de periculoasă — și mai ales acelor, cari nu nenorocirea să le facă supărare prin comuna, totuși cei-ce sunt împresurați de sectari, abea s-au aprecieze pericolul.

În astfel de împregiurări autoritățile bisericești față de poporul credincios înlocuesc pe medicul care pentru stîrpirea unei boale înrădăcinate a pacientului său, să folosește de cură radicală: îndepărtează materiile stricate și aplică medicamentele.

Și dacă autoritățile noastre bisericești, după posibilitate toate le-au întreprins pentru traintarea poporului în genere și în special pentru prosperarea lui în religiozitate și cultură, una totuși a rămas de datorință a viitorului și aceea este edarea Sfintei Scripturi pentru popor.

Acesta este un desiderat al timpului present, ce în diecesa Aradului mai ales din motivele mai sus înșirate se impune. Tot ce poate omul întreprinde pen-

tru realizarea unui scop nobil nu trebuie întrelăsat. Pentru cultivarea religiosității în popor și pentru alipirea lui de biserică străbună, datorință are preotul să catechizeze, să esorteze și să predice; dar' chiar dacă își și împlinește preotul această datorință pentru cultura religioasă a poporului, nu a făcut destul. Ci trebuie să-i dăm în mână cartea aceea, din a cărei izvor scoatem noi apa cea vie, învățătura legii, ca să cetească. Această carte este biblia. Și pe această carte nu o pot înlocui altele, pentru-că nu au timbrul sfințeniei; ear' împregiurările în cari astăzi trăim ne împun, ca poporului nostru să-i dăm în mână biblia. Dacă un pedagog a putut zice că: abecedarul prețuște mai mult decât baioneta soldatului, atunci cu atât mai vârtos putem afirma, că pentru susținerea religiosității și a spiritului conservativ de credință în popor de lipsă este să-i dăm în mână biblia.

Necesitatea acestui postulat ni-l arată exemplul celorlalte popoare creștine conlocuitoare din patrie și chiar din alte țeri. Să considerăm pe reformați și pe catolici. Aceștia toți au cărți de rugăciune și au biblie. Adevărat că unii ca aceia sunt mai înaintați în cultură peste tot; dar' cert e că: simțul religios nu provine din cultură generală; și știm că la aceste confesiuni în Dumineci și sărbători se ocupă părinții în jurul familiei cu citirea Sf. Scripturi. La noi dacă am și sfătui poporul să facă aceasta nu se poate, fiindcă nu are Sfânta Scriptură. De aici provine apoi, că poporul nostru, dacă a și învățat din pruncie Istoria biblică și preceptele religiei, amintirea aceloră pentru mai târziu se sterge ca spoiala, pentru-că nu cetește. Și cum să cetească ceea-ce nu are. Deci între altele, mai vârtos acestei împregiurări este a se atribui faptul, că numai românii și sârbii sunt aplicați a trece în masă pe partea ereticilor.

După-ce am premis acestea nu pot din destul aprecia ideea dlui Ilarie Chendi, desfășurată în elaboratul publicat în calendarul nostru diecesan, din a c. sub titlul: „Cărți pentru popor,” în care pentru cultura poporului, fără a fi condus de motive ca cele înșirate de mine mai sus, între cărțile literaturii populare în primul loc înșiră biblia. Eată un om laic cu ce cuvinte calde recomandă biblia, ca op. pentru cultura poporului: „Locul de onoare în ori-ce bibliotecă, fie particulară, fie poporală, trebuie să-l ocupe biblia. Sfânta Scriptură este cartea cărților. Dela ea pornesc toate ca dintr'un izvor puternic și nescecat. Ea este temelul vechin, pe care omul modern clăde-

ște mai departe. Având odată acest temeliu, viforul cel mai turbat, dușmanul cel mai sumet nu ne va birui, căci biblia este semnul biruinții.”

Dacă un bărbat laic, din punct de vedere național recunoaște biblia de cea mai mare importanță pentru înaintarea poporului, atunci cum s'ar putea ca custozii legii, preoții să nu-i atribue importanța cuvenită, în domeniul religiosității? Fără îndoială, nu se presupune că biblia ca carte de lectură să nu fie recunoscută de toți factorii, cari au misiunea specială de a propaga religiozitatea în popor. Aceasta este însă o lacună ca multe altele, care se atribue timpurilor vitrege, ce tinură în trecut poporul nostru pe loc și din multele lipse și neajunsuri, în timpul mai nou, s'au îndeplinit cele mai simțite. Dar doară nu a fost nici odată așa imperativă lipsa edării bibliei pentru popor, ca și acum. Să sperăm însă, că și aceasta se va face în viitor.

Știut este, că conform dispozițiilor „Statutului Organic” Sinoadele eparchiale ale Mitropoliei gr.-ort. se întrunesc în sesiune ordinară la Dumineca Tomii pentru regularizarea afacerilor eparchiale. Ca suprema corporațiune bisericească, Sinodul eparchial are chemarea de-a controla mersul tuturor afacerilor din eparchie, pe temelul raportului consistorial. Dar Sinoadele eparchiale au să grijască și de aflarea mijloacelor pentru prosperarea bisericii și școlii, pentru religiozitatea și cultura poporului și a lua dispozițiuni meritice.

Deci iminent fiind pericolul, boala grea și contagioasă, timpul trebuie economisat, iar cu aplicarea remediilor nu trebuie întârziat: de aceea cred că nu greșesc în contra modestiei, dacă pe calea publicității în organul nostru diecesan: „Biserica și Școala”, cu scop de a ajunge la cunoștința Venerabililor deputați Sinodali eparchiali, cu permisiunea P. O. Redacțiuni, lansez ideea, ca spre scopul edării cărții biblice pentru popor, din partea tipografiei noastre diecesane cu autenticitatea Venerabilului Consistor, respective a fiitorului nostru P. S. Episcop diecesan, să se delibereze în sesiunea actuală sinodală.

Cred că nimeni nu poate contesta serviciul cel mare ce prin aceasta se aduce poporului și bisericii noastre. Dar și tipografia noastră diecesane folos, care, sperăm, că totuși mai ieftin va pune în circulație o astfel de carte, ca toți credincioșii să și-o poată procura, decât alte firme, cari urmăresc alte interese.

Bărăteaz, în 9/22 April 1902.

Nicolae Crișmaru,
paroch.

*** PREDICA

III. Pentru Dumineca Mironosițelor.

„Și după-ce a trecut Sâmbăta, Maria Magdalena, Maria alui Iacob și S. Iolomia au cumpărat mirezme, ca să meargă să-l ungă pe El.” (Marcu, XVI 1.)

Iubiților creștini!

Pomenirea a trei cuvicașe muieri ser-

bează astăzi maica noastră biserică. Nu este nume mai de laudă ca al acestor trei, frații mei iubiți, pentru-că cele ce pe Mântuitorul în viață însoțitu-l-au mai în todeauna, cele cari primeau cuvântul Său cu toată căldura, „ambian-

după *El și slugiau Lui*,⁴ (Marcu, XV: 41.) acelea, cari se topiau în lacrimi, al căror glas se îneca în plânsul amar, când îl priviau din departe pe Iernul de ocară al Romanilor, cum își dă sufletul Său răscumpărare pentru viața lumii, aceleași de față la restignirea Sa, martore la înmormântarea Sa. Ceva însă și mai de laudă a Mironosițelor mueri, ceea-ce le-a ridicat a fi sărbătorite în Dumineca a III-a de la sfintele Paști, a fi sărbătorite de către noi creștinii, fiii bisericii dreptmăritoare este: *Iubirea nefătărită*. Creștinilor, față de Mântuitorul, *credința adevărată*, care, deși cu ochilor au văzut cum l'au restignit și îngropat, acea *iubire curată și credință tare*, cu nimic nu s'a împuținat. Ba dimpotrivă aceea și mai tare a crescut și s'a întărit. Lacrimile lor au dat pomul *credinței* și al *iubirii* și în curând rodit-a rodul cel mai bogat, al *recunoștinței* și după moarte. După-cum ne spune sfântul evangelist, după-ce a trecut Sâmbăta au cumpărat mirezme de preț și în zori de ziua, nefiind nici soarele răsărit, au grăbit la mormântul Purtătorului de viață, ca să-l ungă pe El.

Priviți, iubitorilor, în chipul acestor trei cuvioase mueri tipul adevăraților Apostoli, al prietenului curat, al *creștinului* după *credință și fapte*.

Rari suntem noi, fraților, cari după moartea binefăcătorilor noștri cu recunoștință ne aducem aminte de ei; puțini sunt oamenii de omenie, rari de tot creștinii cei adevărați.

Binecuvântate să fiți voi, mueri cuvioase, cari ați ajuns a fi sărbătorite de biserica noastră. Lăudat, vestit și preamărit va fi numele vostru în toată lumea creștină.

Pilda Mironosițelor mă îndeamnă să vă cuvintez astăzi, fraților, despre: *Rodul statorniciei creștinilor întru legea strămoșească*.

Privește, Iisuse Cristoase, din înălțimea Ta, asupra acestei obște creștinești, care ca și Mironosițele a alergat la mormântul Tău cel plin de viață, acelea cu mirezme de scump preț, ear noi în schimbul acelora, cu inimi deschise și cugete curate, ca să Te primim pe Tine, mireazma cea mai de preț.

Ascultați-mă! » *Vă rog pe voi, fraților!* (Romani, XVI. 17.)

* * *

Iubiților frați și fii! Mare, cinstit și sfânt este rodul statorniciei omului creștin întru legea în carea s'a născut. Singurul e, prin care omul are îndreptățirea a se numi pe sine om. Nici nu este o altă ființă mai pe sus de om pe acest pământ și pentru aceea tocmai trebuie să se arate mai presus decât celelalte fapuri prin: *înțelepciune, omenie și recunoștință creștinească* față de toți și prin statornicia sa în legea și credința creștinească. Cu adevărată frumseță creștinească e împodobit omul, când e cu minte, și

creștinul cu rod de cinste în lume, după moarte cu recunoștința urmașilor ca biserica și neam și cu dobândirea vieții vecinice. Acesta e și adevăratul rod al creștinului: *Cinstea și omenia* bun în viață, ear după încetarea aceleia, recunoștința din partea bisericii și fericirea nesfârșită.

Și până-ce vom intra mai cu de-amănuntul să întărim cele spuse și cu alte pilde, să luăm Creștinilor, mai întâiu ca pilda vrednică de urmat pe cuvioasele mueri, purtătoarele de mir sau Mironosițele sfinte, ca să ne încredințăm dela dînsele întru chibzuirea rodului vieții noastre creștinești. Maria Magdalena, Maria a lui Iacob și Salomia, aceste trei vrednice mueri cu câtă cinste s'au purtat ele, față de Mântuitorul cât a fost pe pământ, cu câtă sete ascultau cuvintele Sale, cu ce fel de smerenie îi slugiau, toate trei *umblau după El și slugiau Lui*. Dar' prea vrednica lor dragoste, cinste și sete după Cristos se vede după moartea Sa mai cu adevărat. Nu cruțară bani, nu le fu prea mult în zori de ziua a măneca la mormânt; nu, ci cumpărară mirezme, oleu și alte mirosuri scumpe și după obiceiul Jidovilor merseră la groapa sfântă, să-l ungă pe El. Eată, fraților, *recunoștința adevărată* eată chipul cum mărturisiră acelea și după moarte pe Iisus, ale cărui învățături zidiseră într'însele: *Cinstea, omenia, dragostea și credința creștinească*.

Și care ne e plata lor? *Cinstea cu cinste, omenia cu omenie, dragostea cu dragoste și credința cu credință* li-se resplătește din partea bisericii noastre. *Recunoștința cu recunoștință*: singură biserica și legea creștină resplătește în chipul acesta, ear lumea nu, înțeleg oamenii, cari în cinste, omenie și dragoste creștină, în recunoștința adevărată, au săracit foarte; tocmai pentru aceea datori suntem a ne lipi de biserica și legea noastră cu toată încrederea. Ca pruncul ce cu toată încrederea, cu toată căldura aleargă spre maica sa bună și aceea din departe văzându-l, îi întinde brațele sale, pentru a-l cuprinde, și peptul, spre a-l nutri și crește, ca la bătrânețe să-i fie sprigin și ajutor, tot astfel biserica și legea noastră strămoșească cuprinde pe toți fiii sei și-i hrănește cu laptele creștinătății prin învățăturile, ce ies din gurile preoților. Pe unii ca acei creștini, cari în viața lor ascultă de glasul bisericii și rămân credincioși legii lor strămoșești, îi vedem oameni de omenie, sporind în cele bune și, de regulă, din astfel de oameni se nasc bărbații cu inimă către neam și biserica, bărbații cei cu adevărat înțelepți. Eu dimpreună cu biserica nu țin pe acel om de înțelept, care nu s'a înțeleptit în legea sa cu *statornicie*. Acela e om înțelept, care e creștin bun și om de omenie. Ascultați ce zice biserica noastră despre o înțe-

ca aceasta: »Ca de floarea strugurului sa s'a veselit inima meu de ea« (Eclesiast. 19). Ear acei creștini, cari ca și frunza și indocesc despre adevărurile scumpei și strămoșești, cari azi au o lege, mănă și-i vedem la urma-urmelor ajunși în statorniciei lor urșiți, huliți și huiduiți și chiar, ear de Dumnezeu bătuți cu sfântă, sărăcind în omenie, nume și hănăstare, cu fața uscată și palizi ca moartea, pentru-că Dumnezeu prin conștiința dată omului, acel mărgăritar de mare preț, îi muștră cât trăesc pentru fărădelegea săvârșită. Conștiința, precum scrie sfântul Marele Vasile e: »Judecătorul fresc« (Om. în priv. Prov), al omului, ear după sfințitul părinte Ioan Damascen: »ea este lumina judecății noastre« (De fid. orthod. libr. IV. XXIII.)

Potu-se astfel de urmări număra între rodurile frumoase ale creștinului nostru, care pe asemenea căi umblă cu viclenie, cercând mântuirea sa? O, voi roduri afurisite și fără de nici un preț, cât de plăcute și dulci se par unora; ear' la urmă atât de amare și omorftoare! Da, Creștinilor iubiți, nestatornicia a slăbit și va sparge biserica noastră, această cetate clădită din peatra Cristos, întărită și împodobită prin sângele Său scump, mărturisită prin sângele mucenicilor, apărută de brațele credincioase și ca stâncile de tari ale bătrânilor noștri, cari luptat-au în potruva tuturor năvălitorilor spurcați cu gând să o strice pe ea. Cu o așa recunoștință ni-se cuvine nouă, fraților, a cinsti pe acei înaintași fericiți?! Aceia, cari pentru întregitatea legii noastre s'au luptat pentru a ni-o lăsa nouă ca pe o comoară nestirbită, și noi astăzi să umblăm a o neguțatori?

Eu nu înțeleg, fraților, aceasta! Să nu fie bună legea noastră?? Să fie alte legi mai alese?? Chiar să fie una din acestea, și nici atunci nu ni-e iertat a face lucru pe târguială, pentru-că, în legea în care suntem născuți și botezați, întru aceea se cade a și muri; întru aceea stă rodul, caracterul sau omenia creștinului adevărat.

Însă, precum florile pomilor ne vestesc rodul lor, dar' nu știm felul rodului, până-ce acelea nu se desvoaltă și se coc, tot astfel și creștinii noștri se arată pe de-asupra ca niște flori ale pomului creștinismului, dar fără de preț — dacă vântul și bruma acestei vremi stricate îi sguđue și strică din pricina credinței nestatornice în mărturisirea bisericei noastre. În vârtegiul acestui curent atât de vedit contra bisericei aflu de nimerite cuvintele sfântului Tertulian, († 240) care în vremea sa, când destui dușmani, tot ai acestei legi a noastre, lucr u din răspuțeri s'o stingă, strigat-a creștinilor: »După evanghelia nu mai este trebuință a căuta« pe care urmă

voauă, afară de pildă vă zic: »Avem lege destul de bună, nu ne lipsește alta, numai trebuie ținută cu statornicie.«

Pecum »un ban — ca să vă grăesc cu Sf. Ioan-Gură-de-aur — oare nu poartă scriptural împăratului, nu are preț în negoț, așa nici creștinul, care n'are statornicie cu credință întru regea sa.« De suntem așa, fiilor, n'avem nici un preț la mântuire, pentru-că ne lipsește rodul cel adevărat al statorniciei. Eată cum scrie și părintele Atanasie: »Dacă cineva nu va păstra credința — legea — întreagă și nepătată, fără îndoiială, va perî în veci!« Pentru-că să știți, creștinilor: »Calea, care duce la viață, este credința«, a scris de demult marele părinte Kiril.

După această învățatură, ce v'am tins-o cu acel dor de creștere și întărire, cu care maica cea bună lăptează din ziua nașterii pe micul ei născut, vă îndatorez, fiilor și creștinilor mei iubiți, să vă însuflețiți de legea credinței noastre, și precum Mironosițele muieri cu miruri la groapa Mântuitorului au mănecat încă întunec fiind, ca să-și arate recunoștința lor, pentru mântuirea adusă lor, — și de atunci fără strămutare părinții legii noastre, cari prin vearsarea prețuitului lor sânge au arătat rodul statorniciei lor, ear străbunii noștri, ca tot atâția, cari în această lege au adormit, au dovedit admirabilă credință: așa și noi, să mănecăm cu mănecare de noaptea, de cand începem a cunoaște adevărurile creștine, a le primi și ținea cu vrednicie până în capăt. Și aceasta cu atât mai virtos, cu cât trebuie să știm, că prin »lege putem alege binele, lăpădând răul,« precum a scris străbunul Cicero (De leg., I. 19.) și marele Augustin. (Onest., XX. în Lev.) Știind aceasta cu toții, — ca rodul nostru să fie deplin, aminte ne fie, cât trăim, cuvintele lui David: »Făclia picioarelor mele este legea Ta. (Psalm, CXVIII. 105. Amin!

Arad, 2 Maiu n. 1902.

Ioan Nicorescu,
preot gr. ort. român.

Nr. 282/1902.

Concurs literar.

Conform dispozițiilor fie-ertatului nostru membru fondator Stefan Antonescu și amăsurat decisului luat în ședința ordinară a comitetului central ținută în 23 Aprilie n. c. subsemnații din însărcinarea comitetului escriem premiu de 100 coroane val. de aur pentru cea mai bună lucrare despre legumăritul și pomăritul practic.

La acest concurs literar pot reflecta numai învățătorii membri ordinari, sau fondatori ai reuniunii, având a-se acomoda următoarelor dispozițiuni:

1. Scris în limba română curată și ușoară, operatul va fi intitulat: „Despre legumărit și pomărit” și va ocupa cel mult 6 coale de tipar octav.

2. Cuprinsul ușor de înțeles pentru poporul român va conține două părți:

În partea I. se va tracta despre legumărit cu deosebită considerare la acele soiuri de legume, ce sunt mai avantajoase pentru folosul și traiul poporului român. Se vor espune modurile cum să se facă pregătirile necesare pentru sădirea și ulterioara dezvoltare a legumelor. Se vor arăta boalele ce pot obveni între legume și mijloacele de vindecare. Se va espune folosul ce-l poate avea poporul nostru din legumărit, ocupând însuși cu legumele sale piețele din apropiere.

În partea II. se va pertracta despre cultivarea tuturor pomilor din patria noastră. Se va arăta în deplină cunoștință de cauză despre sădirea, altoirea, cultivarea și folosul pomilor, apoi despre diferitele boale obveninde și stîrpirea lor; despre acele specii de poame cari pe la noi — sau preste tot — au mai mare trecere conform calității și timpului de coacere. Comparând pomicultura rațională cu cea practică astăzi, să se arate pentru popor avantajile. Cu date concrete să se arate folosul exportului de poame și venitul aproximativ al unei grădini de pomi, considerând toate speșele efective.

3. Terminul de concurs durează până la 1 Noemre st. n. 1902. Reflectanții membri ai reuniunii binevoiască a-și înainta operatele scrise cu mâna proprie, dar fără de subscriere la subsemnatul președinte al reuniunii în Arad, strada Uj-terem Nr. 6. pe lângă covertă sigilată, ce să conțină însuși numele autorului cu subscrierea proprie, dar pe covertă să fie scris și un text ca motto, ce să se afle în fruntea manuscriptului respectiv.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central ținută în 23 Aprilie n. 1902.

Prof. Teodor Ceantea,
președinte.

Iosif Moldovan,
secretar.

CRONICA.

* **Consistorul plenar** ținut Joz, la 18 Aprilie (1 Maiu) a fixat termenul convocării Sinodului electoral, pentru alegerea de episcop al Aradului, în același sens cu decisul și al Consistorului din Oradea-mare, pe Duminecă, 28 Aprilie (11 Maiu). Concluzul s'a înaintat I. P. Sale Mitropolitului, conform dispozițiilor §. 18 din Statutul-Organic.

* **Protosincol Dr. Roșca.** Duminecă, în cercul sfintei liturgii a Învierii, înaltpreasfinția Sa mitropo-

lital a înaintat pe directorul seminarului din Dr. Eusebiu Rosca la rangul de protosincol.

* **Adunarea generală a fondului** s'a ținut ieri Sâmbătă în 3 Maiu n., în sala a consistorului sub presiul P. C. S. dlui protosincol. Au fost prezenți: C. S. pâr. dir. sem. *Protopopii*: Dr. I. Trailescu, Ger. V. Beleş, G. Popovici, I. Georgia, Roxin, Papp-Beiuș, Filip, Moga, Serb, I. Groza, iun. și sen. D. Putici, Gurban și V. Hamșea. *Preoții*: Morar, Măderă, I. Nagi, Popa, Turcu, C. rnea, Albu, M. Păcătan, Deșcal, Fabrițiu, Morar-Micalaca, Drăgancea, Blaga, Leuc, Magier, Todan, Cimponer-Lipova, Russu, T. Vata, Olar, C. Lazar, T. Oprean, Givulescu. Adunarea generală a luat la cunoștință raportul comisunii esmit pentru revidierea socoților fondului, aprobându-le. A primit mai multe propuneri făcute de această comisiune și privitoare la prosperarea fondului. S'a discutat în principiu modificarea statutelor fondului, care privință s'a născut o frumoasă și interesantă discuțiune. — În Nrul viitor vom da raport detaliat.

† **Dr. N. Kalinderu.** Știința medicală română a fost lovită de o grea pierdere.

Distinsul profesor universitar dela facultatea de medicină din București și senator, dl Dr. Nicolae Kalinderu, frate al ilustrului d-n Ioan Kalinderu, administrator al domeniilor coroanei, a încetat din viață la Leordeni, în noaptea de Luni spre Marți, după lungi și grele suferințe.

Moartea acestui ilustru savant, care a fost în același timp un distins om de societate, nu isbește numai, în mod dureros, familia sa pentru care avea comori de iubire, dar și facultate de medicină a căreia podoabă a fost, Academia Română căreia aparținea ca membru corespondent, corpul medical român pe care l-a ilustrat o viață întreagă prin știință și distincțiune morală, și senatul din care făcea parte ca ales al colegiului universitar.

* **Necrolog.** Subsemnații, cu inima sfâșiată de durere aduc la cunoștință vestea dureroasă, că neuitata și mult iubita lor soție, mamă, soacră, bunică, soră, mătușă și cumnată *Ana Vesalon născ. Popa*, după un scurt dar greu morb, provăzută cu Sfintele Sacramente, a încetat din viață, Marți în 16/29 Aprilie la 1 oră noaptea în al 54-lea an al etății și al 34-lea al fericitei sale căsătorii, dându-și nobilul suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor depune spre eterna odihnă Vineri în 19 Aprilie v. la 12 ore m. în cimiterul român gr-or. din Ilteu. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată! Ilteu, 17/30 Aprilie 1902. Alesiu Vesalon, paroch gr-or., ca soț. Eugenia, Nicolae și Virgil, ca fiică, ginere și nepot. Maria și Ioan, ca frați. Iosif Bogdan, ca cumnat. Aurel, Ecaterina și Emilia, ca nepot și nepoate.

* **Necrolog.** Subscrișii cu inima adânc intrisată aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoșcuților trecerea din viață a iubitului nostru fiu Ioan Groza studinte de a VII. clasă gimnasială din Născud în floarea vieții sale, în etate de 19 ani, după un morb greu și îndelungat, întâmplată Sâmbătă în 6/19 Aprilie 1902, la 11 oare n. a. Rămășițele pământești ale tinerului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Luni în 8/21 Aprilie la 1 oară după amiază în cimi-

Tom. din Feregyház, în 6 Aprilie 1902. —
za, ca tată și Rosalia ca mamă.

Societatea română de cânt și muzică din
angiază din incidentul risitei Societății mu-
ra" din Turnul-Severin. Luni, în 22 Aprilie
Marti, în 23 Aprilie, (6 Maiu) 1902, Con-
ducerea d-lui T. Vidu, și a dlui I. St.

Clubul plugarilor români din comuna Be-
rogsőu arangează în ziua de Sfântul George seara (la
rugă) la 6 Maiu (23 Aprilie) a. e. sub conducerea inv.
George Sabu un Concert, împreună cu cântări, de-
clamațiuni, teatru și joc, la care invită cu tot respec-
tul. Venitul curat este destinat pentru fondul corului.
În pauză se va juca: Călușerul, bățuta și sërba.

* **Bibliografie.** În editura cunoscutei reviste
săptămânale „Bunul Econom” (revistă pentru agricul-
tură, industrie și comerț) din Orăștie, apar o serie
de broșuri de interes agricol, cari merită o deosebită
atențiune din partea cărturarilor noștri, cari se intere-
sează de propășirea țeranului nostru. Fie-care broșură
conține unul sau mai multe capitole din ramurile agri-
culturii, creșterea vitelor, grădinărit etc. și toate laolaltă
vor forma o bibliotecă agricolă completă pentru țe-
ranul nostru. Stilul în care sunt scrise este scurt și
precis. Limba deși la înțelesul celor mai puțin știutori
de carte este lipsită de provincialisme. Până acum au
apărut:

Broșura 1: *Despre nutrețurile ierboase, cositurile,
prepararea fânului și pășunile.*

Broșura 2: *Porcii, oile și caprele.*

Broșura 3: *Sămēnta plantelor agricole și sămēna-
rui lor.*

Prețul broșurei Nr. 1, 2 și 3 câte 30 fileri (pentru
România 50 bani).

Se pot comanda la administrațiunea revistei „Bu-
nul Econom” în Orăștie (Szászváros), la librăria W.
Krafft, Sibiu, precum și la toate librăriile din patrie.
Revēnzătorilor se dă un rabat potrivit.

Convocare.

Despărțământul prot. Chișineu al reuniunii înv-
țătorilor gr. ort. român din prot. aradane I—VII își va
ține adunarea de primăvară Vineri în 26 April. v. (9
Maiu n.) a. e., la școala din Curticium, la care sunt po-
ftiți a participa toți membrii precum și spriginitorii în-
v-țăământului.

Programa:

1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Du-
chului sfânt.
2. Prelegere practică din socioată de învățătorul
Mihail Dragos.
3. Prelegere practică din gramatică despre
„verb” de învățătorul, care va fi designat.
4. Deschiderea ședinței.
5. Reflexiuni asupra prelegerilor.
6. Încasarea tacselor.
7. Cetirea rapoartelor.
8. Cetirea eventualelor operate.
9. Propuneri și interpelări.

10. Fixarea proximei adunări.

11. Închiderea ședinței.

Pit-ul-mare, la 29 Aprilie v. 1902.

Ștefan Leucuta,
președinte.

Se caută un elev, pentru tipografia diecesană din
Arad, — care să fie de religiunea gr.-ort. român, și
se aibă cel puțin 6 clase norm., sau 2 medii, — în
etate de cel puțin 14 ani. A se adresa la conducătorul
atelierului.

Concurs.

Pentru întregirea vacantului post de paroch din
parochia de clasa a II-a Jabăr, tractul Belințului, se
escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publi-
care în organul diecesan, „Biserica și Școala” din
Arad.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiunea parochială constatătoare din 30 ju-
gère pământ arător;
2. Grădină parochială intravilană de 800 st. □
și estravilană de asemenea de 800 st. □;
3. Stolele usuate cu adausul că, într-o cât aceste
stole ar fi mai mari decât cele prevăzute în „Norma
stolara” votată de Venerabilul sinod eparchial sub Nr.
210. din 1897, să se reducă la cele cuprinse în a-
ceasta;
4. Întregirea dela stat, care acuma face la an
pentru preoți cu calificăție sub 8 clase gimnasiale
539 cor.

Reflectanții la acest post au să-și aștearnă con-
cursurile lor instruate amēsurat legilor noastre în vigoare,
în termenul concursual, comitetului parochial din Jabăr,
pe calea oficiului protopresbiterial gr. ort. român din
Belinț (Belincz, Temesmegye), și să se prezenteze, în
termenul regulamentar, într-o Duminecă ori într-o s-
rbătoare, în sfânta biserică din Jabăr, spre a-și ar-
ta desteritatea în ritualii, eventual în oratorie.

1—3 Comitetul parochial.
În conțelegere cu mine; GERASIM S-
R-
B, prtpresbiter
ort. român.

Prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplini-
rea parochiei Șetin devenită vacantă prin moartea
parochului Teodor Popoviciu, cu termen de alegere pe
5/18 Mai a. e.

Emolumentele sunt: 1. Una sesiune pământ arător
de clasa primă, constatătoare din 47 jughere catastrale și
1198⁰⁰; 2. Una grădină de legume de 110⁰⁰; 3. Com-
petința pascului de 8 jughere și 1000⁰⁰ pământ arător
de clasa primă; 4. Un estravilan dat ca intravilan de
676⁰⁰; 5. Pentru bir 180 coroane solvinzi din cassa
bis. pentru alegēndul în ecivalent și dare; 6. Stola
prescrisă. — Dările statului le-va suporta preotul usu-
fructuant. Se notează că venitul mijlociu al acestor
imobile face anual suma de 2400 cor.

Recurentii au a produce documentele prescrise
pentru parochiile de clasa I. și a-se presenta în vre-o
Duminecă ori s-
rbătoare spre a-și ar-
ta desteritatea
în cele bisericesti. — Cei cu pregătiri superioare vor
fi preferiți.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută la
23 Martie 1902. 2—3

Constantin Roșcău,

preș. com. par.

Dimitrie Mesaroșin,

notar com. par.

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, protopop.

VERZEICHNISS
aller 50.000 Gewinne
 Der grösste Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
 Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Sämmtliche Gewinne werden in ca. 5 Monaten gezogen und sind in Baar zahlbar.		Kronen
1	Prämio mit	600000
1	Gew. b	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
2	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
8	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40

50,000 Gew. u. Pr. im Betrage **13.160,000**

Noroc escelent la

Török.

Foarte mulți prin noi sau făcut fericiți
 Onorații cumpărători au câștigat la noi peste cinci și jum. milioane corone.

Cea mai cu noroc loterie în toată lumea e loteria noastră de clase reg. ung. privilegiată, care în curând se incepe din nou. Din

100.000 losuri **50.000** cu

CÂȘTIGURI ÎN BANI se vor trage la sorți. va să zică, după conspectul alăturat al listei de tragere la sorți **câștigă jumătate** din totalitatea losurilor.

În timp de 5 luni se va sorta considerabila sumă de **Treisprezece milioane 160.000 corone.** Întreaga întreprindere stă sub inspecțiunea statului.

o optime $(\frac{1}{8})$ fl. —.75, sau 1.50 coroane.
 un pătrar $(\frac{1}{4})$ " 1.50, " 3.— "
 jumătate $(\frac{1}{2})$ " 3.— " 6.— "
 un întreg $(\frac{1}{1})$ " 6.— " 12.— "

Losurile le trimitem cu rambursă sau în schimbul trimiterii banilor. Planul oficios se trimite gratis. Vă rugăm a trimite comanda imediat, dar cel mai târziu până la

1 Maiu a. c. cu toată încrederea la noi

A. Török și soțul

casă de bancă în Budapesta
 VI. Teréz-körút 46/a.

Cea mai mare prăvălie de losuri în detail în patria noastră
Secțiunile loteriei de clase a prăvăliei noastre principale:

1. Váczi-körút 4.
2. Muzeum-körút 11.
3. Erzsébet-körút 54.

Scrisoarea pentru comande se taie. Banca **Török A. és Társa Budapest.**

Vă rog a-mi trimite ..... losuri originale de 1-a clasă de ale loteriei de clasă împreună cu planul oficios.
 Suma de ..... coroane { Vă rog a o rambursă } ce nu convine se șterge.
 { o trimite cu mandat postal } { o alătură în note de bancă (în timbre) }

Adresa corectă: .....

Mult On. domni protopopi și Stimaților preoți! Cu deplină onoare aducem la cunoștință, că stabilimentul nostru de modă, e arangiat foarte bogat cu cele mai frumoase nou fabricate, cele mai bune stoffe de reverenți a căror negofiare a ajuns cel mai mare record, despre ce documentele comande cărora și până aci am fost în plăcuta posesiție a satisfacem pregătim promt: prin cel mai bun croitor din loc Adamovici **Ornate de slujbă Noutatea „EXCELSIOR”** să recomandăm ca cea mai fină stofă de mătasă, a cărei calitate și coloare e fără părechie!

ROSENBLÜH H. și SOȚI

Arad, Piața-Liberei

GEOERGE JANCOVICI, condeșăul depositului.